

3. Calvo G. Currency Substitution in Developing Countries: An Introduction / G. Calvo, C. Vegh. // Washington DC: IMF Working Paper WP/92/40. – 1992. – №40. – 33 p.

4. Цвігун Т. Доларизація економіки України в умовах фінансових дисбалансів : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.02 / Т. Б. Цвігун; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2013. – 20 с.

УДК 339.743.053.3

В.С. Свірський, канд. екон. наук, доц. (*ІФННІМ ТНЕУ, Тернопіль*)

М.І. Леочко, магістрант (*ІФННІМ ТНЕУ, Тернопіль*)

ДЕВАЛЬВАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ВАЛЮТИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРОТЕКЦІОНІСТСЬКОЇ ПОЛІТКИ

В умовах прискорення глобалізації та посилення міждержавних протистоянь у валютній сфері, курс валюти є важливою ланкою, що пов'язує національну економіку з глобальною. Від характеру та моделі валютно-курсової політики держави залежить конкурентоспроможність її продукції. Відтак, проблематика валютного чинника в контексті впливу на розвиток економіки та як інструменту протекціонізму є актуальним предметом дослідження.

Теоретичним і практичним проблемам вивчення основних тенденцій та наслідків валютних протистоянь в рамках світового господарства присвячені дослідження Б. Ейхенгріна П. Кругмана, Д. Рікардса, Н. Рубіні, Д. Тобіна, Дж. Френкеля, С. Хунбіна. Деякі питання особливостей здійснення політики конкурентної девальвації відображені в працях українських вчених – Я. Белінської, О. Береславської, А. Гальчинського, Я. Жаліла, В. Козюка, Н. Кравчук, З. Луцишин, В. Міщенко, І. Співак, О. Шарова, В. Юрчишина та інших. Однак, у науці досі немає однозначної відповіді на питання ефективності використання валютного курсу в якості протекціоністського інструменту.

Валютний курс – чинник, який значимо впливає на соціально-економічний розвиток країни. Глибше розуміння ролі валютного курсу в протекціоністській політиці можливе при розгляді деяких теоретичних підходів цієї проблеми. Девальвація забезпечує тимчасове посилення цінової конкурентоспроможності національних товарів (робіт, послуг). Зниження курсу грошової одиниці національної валюти підвищує конкурентоспроможність вітчизняної продукції, оскільки для

зовнішніх покупців вона стає дешевшою, а зростання попиту веде до розширення експорту. Однак, така девальвація неминуче негативно позначиться на економічному становищі країн – торговельних партнерів. В економічній науці і практиці девальвацію відносять до так званих політик «розорення сусіда» (англ. мовою «beggart-hy-neighbor»), коли запровадження валютних протекціоністських заходів можливе лише за рахунок дзеркальних негативних наслідків у країні-партнері (падіння експорту і зростання імпорту) [1].

Девальвація валюти як прояв протекціоністської політики до початку ХХ ст. спостерігалась зрідка, адже в умовах моно- та біметалічного стандарту VIII-XIX ст. країни намагались забезпечувати високу цінність своїх національних валют. А починаючи з 20-х рр. ХХ ст. такі заходи використовувались як під час світових економічних криз, так і в період глобальної стагнації [2].

З іншого боку девальвація викликає одночасне погіршення торговельного балансу, оскільки зростання реального доходу за рахунок розширення експорту призводить до підвищення попиту на імпортні складові та обладнання, нейтралізуючи таким чином позитивний протекціоністський захист внутрішньої економіки. Такий механізм досліджений в рамках так званої умови Маршалла-Лернера (англ. Marshall-Lerner condition) [3]. Вона демонструє, що ефект від знецінення валюти буде позитивним за умови, якщо сума абсолютних значень еластичності внутрішнього попиту на імпорту і зовнішнього – на експорт – становитиме більше одиниці. Крім того, девальвація надає вітчизняним товаровиробникам цінові конкурентні переваги, як на зовнішньому, так і на внутрішньому ринку. Вона сприяє утворенню структурних дисбалансів в інвестиційній сфері та зумовлює зростання експорту без потреби модернізації виробництва.

Таким чином, питання девальвації національної валюти як інструменту протекціоністської політики, містить чимало нюансів і неоднозначних взаємозв'язків. Воно є складнішим, ніж спрощене, суто механічне трактування, за якого девальвація валюти автоматично веде до підвищення експорту і зниження імпорту.

Інформаційні джерела:

1. Beggar-Thy-Neighbor Definition / Investopedia. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.investopedia.com/terms/b/beggart-hy-neighbor.asp#ixzz4Y5nuCkxt>
2. Мелих О. Ю., Свірський, В. С. Монетарні механізми управління конкурентоспроможністю національних економік: валютні війни. Маркетинг і менеджмент інновацій, 2017, № 4. С.324-333.

3. Шаповаленко Н. Оцінка впливу факторів доходу та відносних цін на зовнішньоторговельні потоки Економічний аналіз : зб. наук. праць / ТНЕУ; редкол.: В. А. Дерій (голов. ред.) та ін. Тернопіль: «Економічна думка», 2015. Том 19. № 1. С. 240-247.

УДК 658.153.8

А.І. Сіфурова, асп. (*ХДУХТ, Харків*)

УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМ КАПІТАЛОМ В ПРОЦЕСІ ОПТИМІЗАЦІЇ ТОВАРНИХ ЗАПАСІВ ПІДПРИЄМСТВ РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ

Підвищення ефективності управління оборотним капіталом підприємств роздрібною торгівлю, враховуючи специфіку закупівель і продажів продовольчих товарів та строки залучення й погашення різних видів короткострокових кредитів, залежить від оптимізації структури позикових джерел оборотного капіталу на основі визначених параметрів системи управління товарними запасами торговельних підприємств.

Короткострокові позикові кошти займають високу питому вагу у фінансуванні більшості груп товарних запасів підприємств роздрібною торгівлю у вигляді короткострокового банківського кредиту, товарного (комерційного і вексельного) кредиту, поточної кредиторської заборгованості за поставлені товари.

Для стабільного та ефективного функціонування логістичної системи підприємств роздрібною торгівлю продовольчими товарами, першочергове значення має комплексна інтеграція матеріальних, фінансових та інформаційних потоків, яка об'єднує: взаємопов'язані процеси стратегічного і оперативного планування обсягів закупівель різних груп продовольчих товарів, залежно від прогнозованого попиту; організацію їх транспортування, зберігання, сортування, комплектування, фасування, пакування, формування товарного асортименту; розробку форм та методів оптимального розміщення та викладення товарів в торговельних залах; контроль за граничними строками та швидкістю реалізації груп продовольчих товарів; аналіз ефективності сервісного обслуговування покупців.

Цільова функція мінімізації витрат, пов'язаних з управлінням товарними запасами, має вигляд: